

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 21 mart (Cümə günü) tarixli 142-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

AZƏRBAYCAN

Ponçsənba, 18 camadıyalaxir sənə 1337. 21 mart sənə 1919.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəlli-idarə:
Bakı, Vorontovski və Qubernski küçələrinin künçündə 4 nömrəli evdə "Azerbaijan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 80 qəpik.

Türk və islamliğa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilmez.

Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti:
Bakı üçün 1 aylığı 18 rubla, 2 aylığı 32 rubla, 3 aylığı 45 rubla, Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 20 rubla, 2 aylığı 35 rubla, 3 aylığı 50 rubladır.

Elan fiatı: sətiri 3 rubla. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

DARDANEL LOKANTASI
NOVRUZ BOKRAMI
MÜNASİBƏTİLƏ

"Novruz Bayramı"nın tantənalı bir surətdə qarşılınması. Hər cür təamlar mövcuddur. Bu gün lokantamızda bayram münasibətilə Keçəç Məhəmməd oxuyub musiqi dəxi çalınacaqdır. Cəmi müştərilərimizi Novruz Bayramı münasibətilə təbrik ediriz. Telefon numəro 40-95.

Eydi-firuz [xoşbəxt bayram] **NOVRUZ** münasibətilə qareə və qarələrımızı [qadın və kişi oxucularımızı] təbrik ediriz.

CƏMIYYƏTİ-XEYRİYYƏYƏ DAİR

"Və təəvənu əlal-birri vətəəqva və la təəvənu əlal-ismi vəlud-vanı vattəkkulləhə innallahə şədidülükab."

Kamali-məhəbbətilə camaata təvaccöh edib [üz tutub] izhar ediriz [bildiririk] ki, fığəraya ianə etmək böyük və ümdə ibadət-dandır [ibadətlərdəndir]. Kim ki, fəqə, qərəzi-xəşxisi ardınca gedib millət işindən bixəbər oldu, yaxud millət dərdinə qalmaya, o indallah cavəbdəhəndə [Allah yanında cavəbdeh] və insaniyyət aləmindən kənaridir.

"*To kaz mehnate digaran biğəmi Naşayəd ke namat nəhand adamı*"
Ey camaat! Hümətətsizlik basdır, kəsələt [süstlük, hərəkətsizlik] basdır, kor və kar olmaq basdır. Gözümüzü açıb bir ələmə baxalım. Fığəranın əh və nələlərini işədalim. Başqalardan bir ibrat əlalim. İnənalım ki, va qədər bəlalər bizə dars verməkdədir ki, ta nədim [peşmançılıq çəkan] və peşman olub öz vəzifəyi-insaniyyət və islamiyyətimizi düşüdü doğru və insaniyyətə şayəstə [layiq] bir yola süluək ədalim [yola addım ataq].

Əgər, yənə da Allahtaaalının rızasını mənzur [nəzərdə] tut-məyib millətin və fığəranın qeydina qalmayacaq, olar ki, təzədən ənənuzübbillah [Allah qorusun, Allah ələməsin] böyük və şiddətli bəlalər nazil olub [ənib], dəf və raf'i [aradan qaldırılması] mümkün ol-maya.

"*Lotfə Haq ba to modaraha könəd Çənke əz həd bağzari rəsva könəd*"
Camaat! Mələmunuzdurlər ki, Cəmiyyəti-Xeyriyyə heyəti neçə vaxtlardır böyük hümmətlər və səylər göstərib böylə qərar verib-dir ki, müsəlman camaatı hər ayda hər nəfsə [adəməbaşına] biləist-tisna [istisnasız] yarım manat fığəranın nəf'i'nə [xeyrinə] ianə versinlər. İnanalım ki, ayda yarım manat verməklə fəqir ol-mazdır. Lakin, bu yarım manatlarla şəhərin fığəranına böyük imdad yetiş-tə bilər və bu adət xəlq arasında davam və intişar edib [yayılib] vaxt-ıla böyük nəticələr verər və olar ki, başqa şəhərlərdə dəxi bu qayda cari və tətbiiq olunub islam ələmində gözəl bir adət qəlar.

"*Qat're qətrə cəm gərdəd bədz ən dərya şəvəd.*"
Bihəmdüüllah, üləma [iləmlilər; ruhanilər] icməən [birgə, yekdilliklə] bu gözəl qaydanın cərayınına bəzli-hümmət etməkdədirilər [hümmət sarf edir, say göstəririlər]. Lakin əfsuslar olsun ki, məhəl-lərərimizin bəzi nümayəndələri layiqinə üləmayə bu babda müəv-inələri göstərməyilər. Eyb etməz. Üləma bəzli-hümmət etməklə öz vəzifələrini əmələ gətirib, dünya və axirat cavəbdəhəndəliyindən xilas olar. Bəzi nümayəndələrimiz isə olar ki, axır halda insaf edib on-lar da müəvənat göstərirlər.

Camaat! Allahdan qorxun və həzrəti peyğəmbərin şəriətini ehyə etməyə [diriltməyə] çalışın. Yoxsa bu qədər fığəranın əh və nələləri aqıbat təsir verib hələkimizə bais olar. Dəxi Allahtaalə dərgəhində dua və əhuzarımız fayda verməz.

"*Morəde ma nəsihət bud qəftim Həvalət ba Xoda kardim və rəftim*"

Məşixət sədrleri:
[Mustafa] Əfəndizadə və [Axund Ağa] Ağaəlizadə

AZƏRBAYCAN
MƏCLİSİ-MƏBUSANINDA

17 mart

(keçən nömradən məbədə)

Sədr - Söz Ağa Aşurovundur. Söz istəyənlərdən rica edirəm yazıb versinlər.

Aşurov - Mən də bu layihənin qəbul olunmasına bərkəsm [əleyhinəyəm]. Parlanm gözübəği bu işə gətməməlidir. Hökumət bil-mir ki, bu surətlə müəvənət-nəqdiyyə verməklə xəzinədən nə qədar pul çıxaracaqdır? Əgər bu gün hökumət neçə min manat neçə qəpik olduğunu qəti surətdə bilməyirsə, bəri təxminən də deyərək ki, 5 milyon çıxacaqdır, 10 milyon, yoxsa 100 milyon. Ancaq deyirlər ki, bu qənanun qəbul edin. Amma bunu böylə qəbul etmək olmaz. Burada ikinci bir məsələ vardır. Bir neçə hökumət qulluqçuları vardır. Məsələn müəllimlər, teleqrafda olanlar və qeyrilər. Bunlar qədim vaxtdan az məvacib əlalirlər. Bunların məvacibləri artırılmayıbdır. Nəzarət [Nazirlik] qulluqçularının hali nəzərə alınb məvacibləri artırılmışdır. Amma onlar köhnə qərar ilə məvacib əlalirlər. Onların məaşları ancaq bir neçə prosent (faiz) artırılmışdır ki, o da bir şey deyildir. Onlara da Nəzarət qulluqçuları misalından insan kimi baxıb məvaciblərini artırmaqdır. Məsələn, müəllimlər fəna bir haldadırlar. İmndi 75 faiz müəvənat-nəqdiyyə verməklə siz onların səsini kəsirsiniz. Çünki bu dövd-beş yüz manat ədəcadır ki, o da bir köməklik deyildir. Bununla onların hali yaxşılaşmaz. Ona görə deyirəm ki, bu layihənin rədd edək və hökumətdən tələb ədək ki, qulluqçuların məvaciblərini artırmaq üçün bir proje tərtib versin, təinki hamısı bir cür məvacib əalsınlar. Mən məruzaçıya bir sual vermək istəyirəm...

Sədr - (nətiqə dayandırır) Nətiq əfəndi rica edirəm sualınızı məclisə dəyəsizin, məruzaçı sonra cavab verər.

Aşurov - Mən ələ bunu demək istəyirdim. Mən deyən başa düşürsünüz. (Kürsüdən düşüb gedir) (Ümumi gülüş)

Sədr - Söz Türüyü və Məabir [Nəqliyyat və Rabitə] naziri Xudadad bəy Məlikaslanov cənalərindəndir.

Məlikaslanov - Möhtərəm məbustar! Məliyyə naziri burada olmadığına görə, hökumət tərəfindən deyirəm ki, komissiyanın qararına etiraz yoxdur. Beynəlidarə Komissiyonu [idarələrarası

Komissiya] məsələsinə gəlinca, onu deyərəm ki, komissyon çoxdan işləyir. Bəhaliq gün-gündən artıldığından komissyon bu gün qoyduğu qərarı sabah dəyişdirməyə məcbur olur. Ona görə də işlərini tez bitirməyir. Komissyon yanvar və fevral aylarını hesab etmişdi. Sonradan isklə [liman] və dəmiryol qulluqçularının məvacibi artdığından, işə təzədən baxılması lazım gəlirdi. Odur ki, iş ləngidi. Ona görə hökumət bərculu oldu ki, qənanun qəbul olunana qədər bayram-qabağı məmurlara kömək əyləsin, təinki bayramı bir növ yola versinlər. Beynəlidarə Komissiyonu işləyir. Bu yaxınlarda öz qənt-naməsini təqdim ədəcadır. Ona görə təvəqə ədərdik ki, bu qənanun qəbul edilsin. Ümidvaram ki, məmurlar bu faizi bayramda da əalmasalar, bayramdan bir neçə gün sonra əlalirlər.

Sədr - Söz Heybatqulu Məhəmmədbayovundur.
Qarabayov (yerindən) - Onun əvəzinə mənə söz veriniz.
Sədr - Söz Qara bəy Qarabayovundur.
Qarabayov (İttihad) - Xətirinizdədir ki, Parlaman təzə açıldıqda bədca məsələsi müzakirə edilərkən bir belə məsələ var idi ki, Parlaman qulluqçularına 60 min manat peşkəş (naqrədnəy) verilsin. O vaxt firqələrin çoxu, o cümlədən biz də bunu rədd etdik ki, bu bir həqarətdir [təhəqidir]. Bunu qəbul etmədik. Dədik ki, hökumət qulluqçulara o qədar məvacib versin ki, o məvacib onları təmin etsin və böylə həqarətə də ehtiyac qalmasın. Firqəmiz imdi də bu təklifin tərəfdarıdır. Bayram münasibətilə heç bir peşkəş ol-mamalıdır. Biz buna etiraz edirik.

Amma az məvacib əalanların halleri fənədir. Aclıq çəkilir. Bayramqabağı bir peşkəş verilməsi ilə bu işlərə ələc olmaz. Ona görə hökumət gərəkdik ki, qənanu layihəsi həzirləsin və bu layihə mövçibinə də [bu layihə əsasında da] məvaciblər artırilsin. Hər yerin məvacibi bir cürdür. Binəənəliy [ona görə], qulluqçuların hamısına 70 faiz vermək olmaz. Çünki Bakıda hər şey birə on bəha olduğu halda [başqa yerlərdə] başqa qiymət ilədir. Oradakı qulluqçuların məvacibini buradəkilər qədar artırmaq çox olacaqdır. Ona görə, biz təklif ədərdik yaxın gələcəkdə məvaciblərin artırılması hesabına olaraq avans təriqi [yolu] ilə qulluqçulara müəyyən bir məbləğ verilsin. Sonra da haman məbləğlər onların artırılmış məvacibindən çixılsın. Biz təklif ədərdik ki, məvaciblərin artırılması layihəsi təxliklə tərtib və Məclis-Məbusana təqdim edilsin. İmndi isə müəvənat-nəqdiyyə əvəzinə xidmətçilərə avans adı ilə bir qədar para verilsin.

Sədr - Söz Məhəmməd Əmin Rəsulzadəndir.
Məhəmməd Əmin Rəsulzadə (Müsəvat) - Burada məsələnin iki cəhəti var. Biri əməli, yəni praktik cəhəti ki, bu saatda məvacib-lər artırılmsını, ya yox? Əvvəlki nətiq əfəndilər məvaciblərin artırıl-masını nəticə etibarilə qəbul edirlər. Bəziləri qəbul etmənin günahını hökumət üzərinə qoyur. Bəzisi isə avans təriqi ilə ver-ilmasını lazım bilir. Guya qulluqçulara bayram münasibətilə bəxşiş verilməyi qulluqçuların izzəti-nəfsinə toxunmuş kimi tələqqi edirlər [qiyəmətləndirirlər]. Fəqət bu məsələlər bəncə öylə deyil. Mənə öylə gəlir ki, bayram millətlərin həyatında böyük bir hadisə-dir ki, onda gərəkdir qulluqçuların, qeyri-qulluqçuların on-ların həyatları üzrə bayramın böyük təsiri vardır. Millətlərin özlərinə görə ədati [ədatləri] və ən'ənəti [ənənələri] var. İştə bu ədat və ən'ənət dolayısı ilə bayramlar və sair bu kimi əyyam [günlər] vücut bulmuş ki, bu günlərdə gərəkdir kəsib, gərəkdir dövlətli, hər kim olurs-olsun həyatın digər günlərindən daha ziyadə məsud olmaq üçün bütün il qazançından artırdığı məbləğ ilə bayramda uşaqlarını geyindirəcək, onlara fəzələ yemiş ələcəq, geyinəcək, sevin-cək, sevinəcəkdədir. Böylə bir gün üçün onlara vermmiş olduğumuz müəvənat peşkəş deyil, görkəmlə bir paradır ki, o para ilə o qulluqçuların arzularını qəlayıqla vücutda gətirə bilər. Və bəlkə də sizə müəvənatınızdan dolayı məsud və mütsəkkir olar. Millətlərin ən'ənəti daima kəndi mənliliyinə mühafizə əylər. O, asari-mədəniyyəyə [mədəniyyət əsərlərinə] bəşki bir qiymət bəxs ədə bilər. Millətlərin ən'ənəti daima təqib etməkdədir. Bu məsələnin o surətlə vücut bulduğunu düşünməli ki, sanki məmurların keçmiş məvaciblərinə miqdərli-kəfi [kəfi miqdarda] məbləğ qət ədərk [kəsərk] toplanıb, bərdən bayram münasibətilə mükafat tərzində öz pullarını özlərinə vermək kimidir. Bu surətlə siz layihəni qəbul etsənz, qulluqçuların hallerini şənləndirmiş olarsınız. Bu mükafata sədəqqə nəzəri ilə baxmayıb, ən'ənəti təqib və ifa nəzəri ilə baxsanız, o vaxt ən'ənəti-milliyəyə xidmət etmiş olarsınız. Əsasən bu nəzəriyyə də hökumət məmurlarına təşmil [şamil] olunmamaz. Əvət, bir fabrika və ya kiçik bir dəstgahda [dəstgahda] sahibkar kəndi keyfi ilə bir xidmətçiyə qeyri-müəyyən olaraq [bir] məbləğ mükafat versəydi, o vaxt bu fikir orada əmələ gələrdi. Hökumət aparatı ələssaviyyə [bərəbərlə əsasında] həmiyə bir nəzərlə baxır... Ona görə, burada bəxşiş deyil, bəlkə məmurların şanlikləri üçün bu layihə təklif edilir və həmiyə bərabər təbtiiq ediləcəkdir. İstifadə ayrı-ayrı deyildir. Bu məsələ milli ənənəti şənləndirmək və xatırlandırmək üçündür. Bu surətlə əməli nəzəriyyəni meydana əkan bir təqm [qeyri]-ləməli nəzəriyyətçilik ilə ortaya çıxmaq ham sol və sağ sosialistlər üçün gülcündür. Mən və fraksiyamız bu müəvənat-nəqdiyyənin verilməsi əleyhinə deyiliz. Zira biz hər kəsi küçədən çəqirib ona vərəmayırız. Biz o adamlara veririk ki, hamısı bu ana qədər hökumət qulluğunda bulunmuşdur. Əməliyyata gəlinca, hökumət bunların məvacibini ümumən artırmalıdır, deyirlər. Bildiyimizə görə Daxiliyyə, Maarif Nəzarəti və sair nəzarətlər qul-luqçuların məvaciblərini artırmaq üçün qənanu layihəsi tərtib ədə-rək Məliyyə və büdca komissiyasına gəndərmişlər. Komissiya da hal-hazırda tədqiqatla məşğuldur. Öylə zənn etməyiniz ki, nəzarətlər öz qulluqçularının məvaciblərinin artırılması fikrində ol-mayırlar. Türüq və Məabir və Hərbiyyə Nəzarəti bu layihəyi-qənanuniyyə hökmündən istisna edilmişdir. Çünki onların məvacib-ləri bu yaxınlarda artırılmışdır. Onlar mükafat əvəzinə artırlan məaş fərqinə qane ələcaqlar. O fəzələ məbləğ bittəsədüf [yerinə düşərkə] bayram münasibətilə onları ehtiyacın dəf ədə bilər. Xülasə, təklif edilən qənanu layihəsi komissiyonun təshihii ilə bərabər qəbul edilsin və bundan da hökumətə, dövlət xəzinəsinə böyük zərər ol-maz. Bu sənə üçün təxmin hesabına görə dörd yarım, dörd milyon para gədecəkdir. Bunu da avans surətilə verməyə ehtiyac yoxdur. Əgər bu müəvənat-nəqdiyyə məsələsi qəbul edilib də məmurlara veriləcək ələrsa, onların şadlıq və sevinclərə yardım ediləcəyi əşikər.

Sədr - Təklif var ki, müzakirə bitsin. İki nətiqə söz verəcəyəm; biri ləhinə, digəri əleyhinə. Əleyhinə kim danışımaq istəyir?

Sədr - Etiraz yoxdur.

Sədr - Danışmaq istəyən yoxsa səsə qoyuram. Hər kəs müzə-kirənin bitməsi tərəfdarıdır, rica edirəm əlini qaldırıns. (Əllər qalxır) Deməli əksəriyyətlə rəylə müzakirənin bitməsi qəbul olunur. Son söz məruzaçıdır.

Mustafa Vəkilov - (Müsəvat) Məliyyə-büdca komissiyonu mövzu bəhs olan məsələyə praktik nöqtəyi-nəzar ilə baxdı. Sol, sağ firqələr burada dedilər ki, bu məsələ əsas etibarilə qəbul olunmaz.

Hökumət bu layihəni təklif etməklə demək istəmir ki, məvaciblər artmayacaqdır. Komissyon böylə bəxdı ki, bəhaliq davam edir, məvacib çatmır, hökumət nəzində olan Beynəlidarə komissiyonu işləyir, hələ işini bitirməyibdir. Komissiyonun işi çətinədir. Nəzərə gələn kimi əsan deyil ki, böylə böyük bir hökumət idarəsi xid-mətçilərinin məvaciblərinin nə qədar artırılmasını az bir zamanda müəyyən etsin. Ona görə, hökumət nəzində olan Beynəlidarə komissiyonu işini bitirmədiyindən və qulluqçuların məvacibləri çat-madığına görə, Məliyyə-büdca komissiyonu təklif edir ki, məvaciblər artıncaya qədər bu layihə qəbul edilib qulluqçulara müəvənat-nəqdiyyə verilsin.

Burada bir sual verildi. Dedilər ki, komissiya söyləyər bilməzmi nə qədar pul veriləcəkdir. Ələbətə bütün aparatlar əlinde olan bir idarə bu iş üçün xəzinədən nə qədar para çıxacaqıni bilməsa, ko-missyon haradan bu suala cavab verə bilər. Ancaq komissiyonda bir söhbət oldu ki, 7-8 milyon arasındadır. Ona görə, komissyon tərəfindən təklif edirəm ki, bu layihəni də qəbul ədəsiniz.

Muxtar Əfəndiyev - (yerindən) Mən əleyhinə danışımaq istərdim...

Sədr - Rica edirəm əyləşəsiniz.

Əfəndiyev - Mən bu barədə...
Sədr - Rica edirəm əyləşəsiniz. Məsələ keçibdir. Vaxtında dedim, kimsə danışımaq istəmədi. Layihəni sasa qoyuram. Hər kəs layihəni komissiyonun təshihii ilə – ki ibarət olsun 1400 rubləyə qədər əalanlara məaşının 70 faizini, 1400-dən 2000-ə qədər əalan-lara 60 faiz, 2 mindən ziyadə əalanlara 40 faiz müəvənat-nəqdiyyə verilməsi tərəfdarıdır, rica edirəm əlini qaldırıns. (Əllər qalxır) Şayınız! Ləhinə - 35. Kim əleyhinədir? (Əllər qalxır) Əleyhinə - 4. Kim səs verməyib? - 15. Deməli, layihə əksəriyyətlə qəbul olunur. Keçəlim növbədkə məsələyə. Növbədkə məsələ Şəki şəhərinə səpmə yətalaq ilə mübarizə etməkdən [ötürü] 2 yüz min rubla faiz-siz para buraxılması layihəsidir. Söz Aslan bəy Qardaşova verilir.

Qardaşov - (Əhər) Nuxa şəhərində səpmə yətalaq naxoşluğu şiddət etdiyinə görə, Nuxa Bələdiyyə İdarəsi mübarizə etmək üçün parəsi və lazımi əalətləri ələmədiyindən rica edir ki, hökumət təra-findən müəvənat olunsun və rica edir ki, dövlət xəzinəsindən ianə təriqi [yolu] ilə iki yüz min rubla buraxılsın. Nuxa Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə müraciət ədəib, təvəqqəyə də qəbul olunub-dur. Lakin Daxiliyyə Nəzarəti böylə qəbul edibdir ki, Nuxa şəhərinə faizsiz olaraq dövlət xəzinəsindən iki yüz min rubla para bərc verilsin və bu bərc 1920-nci sənədən başlamış dörd ilin müddətində geri əalın-sın.

İmndi Daxiliyyə Nəzarəti də haman layihəni pişnihad [təqdim] etmişdir. Burada bir məsələ vardır ki, Nuxa şəhəri bu pulu bərc deyil, ianə təriqi [yolu] ilə istəyir. Amma hökumət ianə deyil, bərc təriqi ilə verir. Layihə də həmin şəkildə vardır [dəxəl] olmuşdur. Daxiliyyə Nəzarəti hökumətin pulu ələmədiyindən rica edir ki, hökumət təra-findən müəvənat olunsun və rica edir ki, dövlət xəzinəsindən ianə təriqi [yolu] ilə iki yüz min rubla buraxılsın. Nuxa Bələdiyyə İdarəsi Daxiliyyə Nəzarətinə müraciət ədəib, təvəqqəyə də qəbul olunub-dur. Lakin Daxiliyyə Nəzarəti böylə qəbul edibdir ki, Nuxa şəhərinə faizsiz olaraq dövlət xəzinəsindən iki yüz min rubla para bərc verilsin və bu bərc 1920-nci sənədən başlamış dörd ilin müddətində geri əalın-sın.

(Məruzaçı oxumağa başlanırdən bir paraları qalxıb dışarı xüddəda şək məruzaçıni dayandırır.)

Sədr - Rica edirəm yerinizdən danışımayasınız. Qapını bağlayın, kimsəni bayıra buraxmayın.

Qardaşov - (oxuyur)
Azərbaycan Cümhuriyyəti Məclisi-Məbusanına
Nuxa şəhərində sarı [yoluxucu] səpmə yətalaq xəstəliyi zühur etmişdir. Şəhərin hakimlər şurası istər əmrəzi-ümmümiyyəyi-ədiyə [adi ümumi xəstəliklərə], istər əmrəzi-səriyyəyi-şədidəyə [şiddətli yoluxucu xəstəliklərə] dığar olan xəstələri müdəvim [daimi] surət-də tədəvi etmək üçün şəhər daxilində heç bir xəstanənin möv-cud olmadığını nəzəri-etibara ələraq, əmrəzi-səriyyə barakaları inşə etmək, məvədi-tənzifiyyə [dezinfeksiya maddələri] həzirlə-məq, klozetlər yapmaq və mənqul tənzifat kəmeraları [sayyar sarğı, sterilizasiya kəmeraları] ələz eyləməyi [həzirləməyi] təhti-qərara əlmışdir. Şəhər idarəy-i-bəladıyyəyi şəhər sandığından [xəzi-nəsində] vəsaiti-nəqdiyyənin kamilən fidyanından [yoxluğundan] dolayı, hakimlər şurası tərəfindən tösiyyə edilən tədəbirin ittixazı [tədbirlərin həyata keçirilməsi] imkanından büsbütün məhrum olduğundan, məzkur [adi çəkilən] idarəy-i-bələdiyyəyi 1918 sənəsi 31 kanuni-əvvəlad [dekarbət] olan cələsində [classında] səpmə yətalaq xəstəliyi ilə mübarizədə bulunmaq üçün mənəbəy-i-nəqdiyyə [nəğd vəsait qaynaqları] aramaq məsələsini müzakirə və işbu qəran əta eyləmişdir.

Nuxa şəhərinə əmrəzi-səriyyə barakaları, klozetlər yapmaq, tənzifat məvədi [sterilizasiya maddələri] və mənqul kəmeralar həzirləmaq üçün hökumət nəzində Nuxa şəhərinə iki yüz min manat ianə buraxılması haqqında hökumət nəzində iqdəmatda [təşəbbüsünü] bulunur.

Gəncə valisi keçmiş kanuni-səninin [yanvarın] 31 tarixli 26 nömrəli təzkirəsilə məzkur [adi çəkilən] şəhər idarəsinin işbu iqdəmatını təsvib etməkdədir [təşəbbüsünü bəyənməkdədir].

Bələdakı məşrühata məbni [yuxarıdakı izahata əsasən] Daxiliyyə Nəzarəti Nuxa şəhərində hökəmfarma olan [hökm sürən] sarı səpmə yətalaq xəstəliyi ilə mübarizədə bulunmanın, xəstəliyi nəinki yalnız şəhərdə, əsasından qaldırmaq üçün, hətta köyə [kəndə] sirayət etdikdə [yayıldıqda, yoluxduqda] kəndisi ilə mübarizədə bulunmanın qeyri-mümkün ələcəq səbəbi ilə kəndis-i-nə son dəracə diqqət olunacaq bir keyfiyyət olmasını nəzəri-eti-bərə ələraq Nuxa şəhəri idarəy-i-bələdiyyəsinin işbu iqdəmatını şayani-qəbul [qəbulu layiq] olduğunun etiraf ilə atıda məsru-d [aşağıda nəzərə çatdırılan] layihəyi-qənanuniyyəni Məclis-Məbusanın təsvibinə təklif eylər:

1) Xəzinəyi-dövlət vəsaiti-nəqdiyyəsindən [nəğd vəsaitlərindən] bilafəiz [faizsiz] ələraq Nuxa şəhəri idarəy-i-bələdiyyəsinə əmrəzi-səriyyəyə [yoluxucu xəstəlikdə] mübarizədə bulunması üçün iki yüz min manatlıq bir bərcun verilməsi və;

2) Məzkur idarəy-i-bələdiyyənin işbu bərcu 1920-nci sənəyi-miladiyyəsindən bəd' ilə [başlamaqla] hər sənə müsəvi [bərabər] hissələri dörd sənə zərfində xəzinəyi-dövlətə verməsi üçün kən-disini məcbur etmək.

Məliyyə-büdca komissiyonunun bəratlıqövlü [protokolu]

15 mart 1919 sənəsində Məliyyə-büdca komissiyonunun iclasında Nuxa şəhər idarəsinə iki yüz min rubla bərc buraxılması xüsusunda Daxiliyyə Nəzarətinin təqdim etdiyi qənanu layihəsi müzakirə olunaraq qat olundu:

Daxiliyyə Nəzarətinin Nuxa şəhər idarəsinə iki yüz min rubla verilməsi xüsusundakı qənanu layihəsi bilətəbdil [dəyişdirilmədən, eynilə] qəbul olunsun.

Komissyon tərəfindən təklif edirəm ki, bu layihəni qəbul ədəsiniz.

Sədr - Kim danışımaq istəyir? Hər kəs danışımaq istəyirsə, yazsın versin. Söz Qəbulzadəndir.

(Yənə var)

AZƏRBAYCAN HAQQINDA
TARİXİ, ƏDƏBİ VƏ
SİYASİ MƏLUMAT

Müqəddimə

Bu keçirdiyimiz ağır vaxt, vicdan sahibi olan hər bir vətəndaşı öz millətinə və vətəninə bir qətrə də olsa mənəfat gətirməyə məcbur edir. Bu qətrələrin cəmindən ələ bir qüvvəli çəşmə vücu-da gələr ki, ağır və böyük müsibətdə gün keçirmiş, həm də həlakətdən [hələk olmaqdan] təzəcə qurtarmış vətənimizə ən vacib və ən mühüm bir qüvvə olar. Bu dəmdə bizim səltənət və dövlət imarətimizin binası qoyulur. Zamanı ki, bu səltənət imarə-tinin vicdanlı və canını yolunda fəda etmiş övədlərinin hümməti ilə üstündə sanılacaq istiqlaliyyət baydağı bütün varlığı ilə mütəkəbbirənə bir surətdə yellənəcək, o halda təbiiirdi ki, böyükdən kiçiyədək hər bir vətəndaş bu imarətin tikil[i]şində iş-tirək eyləməsə, o zaman onun ürayində bir pərişanlıq həlati əmələ gələcəkdir. Vətənin mənafeyini və onun yolunda üzərimə düşəcək vətəndaşlıq vəzifəmi düşünüb 1918 sənənin oktyabr ayının 30-uncu günündə cavən Azərbaycan Cümhuriyyəminin Xariciyyə Nəzarəti işlərinin ifasına iqdət etdim [başladım]. O gündən sonra məmləkət daxilində və xaricində vəqə olmuş hadisələr məni mə-ləkətimizin siyasi əhvəli xüsusunda bir məruzə təqdim etmək məcburiyyətində qoydu. Bu məruzənin hazırlanmasında keçmiş tarix ələm[ində] də nəzər etmək məcburiyyəti olduğundan, mənim məruzam xalis siyasi şəkli ələmay, siyasət ələmindən savayı, tarixi və ədəbi ələmlərdən də bəhs eyləməyə məcbur ələqdü. Bununla mən boyunma ələmayam və, bu qələmdən keçirdiyim şey bir qayda və nizam üzrə olmaq və yazdığı'm mətləbləri daha əsaslı, daha əsil dərin mənbəyindən ələd etməməklə bərabər, bir mətləbdən digər bir mətləbə fəvri [sürətlə] keçirdiyi kimi, bu məruzamda arıq, lazim olmayan sözlərə də meydən buraxmışam. Bu qədar məzmunu [məzmunu dairə] və zəhri nöqsanlarla bərabər, bu cüzü natamam [bütün hissələri tamamlanmamış] əsərimə mət-buat səhnəsinə buraxmaqda məqsədim budur ki, Məclis-i-Məbusan, hökumət, siyasi və ictimai təşkilatlarımız bizim tarixi, siyasi və ədəbi işlərimizə dara [dərindən bələd], mütəxəssis olan-lara və tarix yazanlarımız təpsirilsinlər ki, onlar bu xüsusda və bu yolda çalışıb əsaslı, ciddi, dəfətrəfi və əlmli nöqtəyi-nəzarəti laziməyi-məruzə əhəliyə təqdim və pişnihad etsinlər [meydana qoyunsınlar]. Bu kimi məruzələr və yazılardır ki, vətənimizin, hökumət və səltənətimizin istiqlaliyyəti və əzadlıyını möhkəmləşdirəcək və öz nuru ilə onun hər bir nöqtəsinin işıqlandırılmasına bəsis ələcaqdır.

Azərbaycan Cümhuriyyətinin Xariciyyə Nəzarəti müəvini:

Adil xən Ziyadəcan

Bakı, 1919 sənə (9) 22 martda Novruz bayramı
Müstəaqil Azərbaycan Cümhuriyyəsi baydağı altında ilk dəfə
mübarək birinci günü

Məruzə

Mən məruzəmi başlayıram oradan ki, haradan Azərbaycan ləfzi [sözü] və Azərbaycan vücuda gəlmışdir. Azərbaycan ləfzi bir rəvəyətdə görə fars lisanında "Azərbaykan" kəlməs

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 21 mart (Cümə günü) tarixli 142-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Azərbaycan torpağına gəlib-gedən tayfaları tarixdə təyin etmək və həqiqətə çıxartmaq mühüm və pak də müşkül bir məsələdir. Hətta türk millətinin tarixinə gözəl surətdə əşna olan Herman Vamberi adlı alim bu barədə böylə yazır:

“İndiki Azərbaycandan ki, qədimdə Atropaten adlanırmış, nə vaxtı və nə cürə olub ki, köhnə İran tayfaları türk tayfası tərəfindən çıxarılmış, bunun haqiqətinə yetişmək böyük və çətin bir məsələdir.”

Fəqət bu halda, əlbəttə, növbət bizim tarix yazarlarımıza keçir ki, onlar gərəx xarici alimlərdən daha atraflı və məlumatlı türk, moğol və tatar millətinə mənsub və aid tariximizi düzəldib meydana çıxartsinlər.

Şərhin hürriyət və nəhayətsiz səhralarının cəngavər balaları cahanın köçərilik qanunlarından baş qaçırtmayıb Asiyanın şərqindən qərbinə doğru hərəkət edib Avropa camaatının qonşuluğunda yer tutmuşlar. Bunlar ayrı qitələri sayəsində Asiya və Avropa və hətta Afrikaya qədər getmişlər və böyük hökumətlər düzəldə bildimişlər. Özlərinə görə ədəbiyyatları olub, ülum və fünuna [əlmələr və fənlərə] bir çox xidmətlər etmişlərdir. Və sonra türk millətinin mədəniyyəti və tərəqqisi çox davam etmədiyinə səbəb onların öz aralarında vəqə olan çarpişmalar vasitəsilə zəif olub, başqa millətlərin bunlara olan hücum və hakimiyyətləri olmuşdur.

Ümid edirik bu yaxın zamanlarda, ehtimal üzrə bilümm [ümümiyyətlər] dünyada yaşayan millətlərin kəskin və atəşli toqquşmalarına artıq meydan qalmasın. Fəqət bu hal baş tutarsa, o zaman türk millətinin müqabilində böyük mədəniyyət və tərəqqi qapıları açığ olacaq və bu turkiyə ayaq qoymaq böyük qüvvə və bacarıq istəyəcək, yəqinən türk tayfasına babalardan irsən qalma şücaət, nəcabət, doğruluq, rəhm və mehmannəvazlıq [qonaqpərvərlik], böyüya itaət etmək, şəxsi hörmət və heysiyyətinə saxlamaq, əhdinə vəfa etmək və bu kimi insaniyyət sifətlərini və adatlarını möhkəm tutub mədəniyyət yolu ilə hərəkət edəcəkləri təbiiür.

Burada türk xanlarından birisinin rum padşahının səfirinə qəribə söylədiyi sözlərini qeyd edirik:

“Siz həmin rumlar deyiləmişiniz ki, ona kimi dil bilirsiniz və onunla da insanı aldadırsınız? Biz türk tayfasında isə nə yalan, nə ayri-lik və nə da namərdlik sifətləri yoxdur. Unutmamalısınız ki, hər vaxt mənim əlimə fürsət düşərsə, darhal padşahınızdan qisas alacağam, çünki padşahınız məni ilə dostluq etdiyi halda, düşmənlə də dostanə əlaqədə davam edir.”

Firəng alimi də məzkur [adı çəkilən] xanın həman bu yuxarıda dediyi sözlərini bu növü təsvir edib də təsdiq edir:

“Siz həman rumlarınsınız ki, on diliniz var, bircə yalanınız. Türklər isə yalan söyləməz.”

Türklərdə və moğol tayfasında olan rəhm və ağayana sifətlər o mərtəbədə imiş ki, Hülakü xan vəfat etdiyi zaman onun erməni rəiyyətləri onun üçün yas və matəm qurmuşlardı. Bu xüsusda firəng tarix yazanı Leon Kahen deyir:

“1264-cü sanədə Hülakü xan vəfat etdiyi zaman, həm də onun dalınca arvadi Doqquz xatunun vəfatından sonra xaçpərastlərin içində böyük əza məclisi qurulmuşdu.”

Əbülferacın verdiyi rəvayətə görə, xaçpərastlərin “Qızıl yumurta” bayramında Hülakü xanın vəfat etdiyi və məzkur xanın ağlıni, rəhmni və böyük-böyük xeyir işlərini söyləməklə vəsfa gəlməz arvadi Doqquz xatunun öz zövcündən bir sənə sonra vəfat etdiyini, həm də bu iki nəfər alimənlərin vəfatı xaçpərastlərə nə qədər təsir etdiyini, hətta onların vəfatı ilə xaçpərastlərin işiqli çirəğinin sönməyini qeyd edir. Bu xüsusda erməni tarix yazanı Orbelyanın verdiyi rəvayət Əbülferacinkindən daha [diqqətə] şəyandır [diqqətləyişdir]. O deyir:

“Cahani əlində saxlamış və tamam dünyaya sahib olmuş, həm də xaçpərastlərin ümidəğahı və pənəğahı hesab olunan Hülakü xan 1264-cü sanədə vəfat etdi. Ondən sonra onun arvadi Doqquz xatun vəfat etdi. Allah bilir ki, xeyir işlərdə onlar Böyük Konstantin və onun anəsi Yelenadan geri qalmayırlar.”

Hərğah bizim tariximizin səhifələri vərəqlənərsə, o zaman orada sabiq Azərbaycanın müstəqil xanlarının daha bu tarixdə 400 sənə əvvəl ingilislərə ticarət əlaqəsində olduqları görünür. Bu cümlədən olaraq Şirvanın müstəqil xanı Abdulla xan öz paytaxtı olan Şamaxı şəhərində təhti-himayəsində [himayəsi altında] olmağı ingilislərə mütəəlliq [məxsus] bir ticarətxana açdırmışdı. Bundan əlavə, bu Abdulla xan 1562 sənəyi-miladıda, ki 969 sənəyi-hicriyyəyə mütəbiiqdir, ingiltərəli Cenkinstonla bərabər müstəqil xanlıq tərəfindən Rusiya hökumətinin İvan Qrozni sultanəti nəzəndə öz səfirini göndərmışdi. Məlum olduğu üzrə, Moskva ilə ingiltərə hökuməti arasında olan o zamankı ticarət əlaqəsi yəne ingiltərəli kapitan Riçard Çensler vasitəsilə Ağ dəniz [Aralıq dənizi] yolu ilə olurmuş.

Xülasə, Azərbaycan səltənət [dövlət] tarixinin şəvqündə olanlara hədsiz və nəhayətsiz lüzum görülcək tarixi məlumat vardır ki, onların zahirə çıxarılmasına bir qüvvə və yorulmaz bir hərəkət istər.

Bir çox əsrlərdən bəri indiki Azərbaycan Cümhuriyyəsinin hüdudu daxilində, yəni günçixan tərəfdən Xəzar daryası, qiblə tərəfdən İran və Osmanlı dövlətlərinin sərhədləri, günbatan tərəfdən Qərxdüstan və şimaldan isə Qafqaz dağları arasında Gəncə, İravan, Qarabağ, Şəki, Şirvan, Quba, Naxçıvan, Taliş, Bakı xanlıqları kimi bir çox azad və müstəqil xanlar yaşayırdılar.

(yənə var)

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(Royter acentaliyindən)

Müttəfiqlərlə bolşeviklər müharibəsi

Londondən xəbər verirlər ki, Lordlar palatasında Kerzon izhar etmişdir ki, bolşeviklər vilyət hökumətinə yixmağa və şimali ordunu Denikin əleyhinə döndürməkdən ötrü azad etməyə çalışmışlardır. Hərbiyyə naziri namindən Pill demişdir ki, Arxangelsk cəbhəsində axırını geri çəkilməkdə bizim tələfatımız az olub, düşməni isə böyük tələfat vermişdir. Hələliyə bizim əsgərlərimizi heç bir təhlükə hədələməyir. Hərğah, bolşeviklər inad göstərməkdə davam etsələr, kömək lazım olacaqdır. Əsgərlərimiz arasında xəstəlik azdır.

Almaniyanın protestosu

Londondən teleqraf edirlər ki, Almaniya Hökuməti mütərikə şəraitli [ataşkas şərtləri] qərarı ilə almanların Çin Hökuməti daxilindən çıxarılmalı əleyhinə protesto etmişdir.

Polyaklarla cəxəlr arasında

Varsavadan xəbər verirlər ki, polyaklarla cəxəlr arasında vəqə olan itiləfi bərtərəf etmək [aradan qaldırmaq] üçün Beynəlmüttəfiq komissiyası Praqaya azim olmuşdur [yola düşmüşdür].

“Tan” qəzetəsinin rəyi

Parisdən xəbər verirlər ki, “Tan” qəzetəsi Veymar Şurasının Almaniyənin Avstriyanı istila etmək arzusunun və bu iki həftə arzi müddətində istila olunması nəfina [lehinə] iki dəfə müt-təhdilürəy [yekdiil] qətnamə çıxardığından bəhs edib, Avstriyanın bitərəf bir məmləkət elan edilməsi təklifini edir.

Klemanso yaxşı olmuşdur

Parisdən xəbər verirlər ki, Klemanso səhhət tapıb, martın 28-də Sülh Konfransında sədarət etmək iqtidarı olacaqdır.

Vilsona sui-qəsd hazırlanmış

Nyu-Yorkdan xəbər verirlər ki, Vilsona sui-qəsd olacağı kəşf edildiynə görə, yekşənbə [bazar] günü axşam 14 ispanyollu həbs edilmişdir.

Trotskinin intibahnaməsi

Stokholmdən xəbər verirlər ki, Trotski bir intibahnamə [bəyan-namə] buraxıb Finlandiyani xəbərdar edir ki, hərğah, Finlandiya sərhədə əsgər yürütməkdə davam etsə, Şura hökuməti hərəkətsiz durmayacaqdır.

Alman gəmilərinin həbsi

“Havas” acentəliyi xəbər verir ki, “Krifamma” minanosu [mina gəmisii] Baltik dənizində icazəsiz üzməkdə olan iki alman paraxo-dunu tutmuşdur.

Paris - Royter ajansı müxbiri ilə müsahibədə bulunan Pişon bəyan etmişdir ki, sülh əhdnaməsi may ayının ortalarında qur-taracaqdır. Bu əhdnamə qəti olmayacaq, fəqət Müttəfiqlərin idarə etdikləri sülh projəsindən ibarət olacaqdır. Konfrans hələlik Almaniyə flotu müqəddəratini həll etməmişdir. Almaniya, Avstriya-Macaristan lazimə iltizamnəməni əmələ gətirmək məsələsi qaldırılmışdır. Zənn edilir ki, bütün Bavyarınə da Spartak hərəkəti tutmuşdur. Münxəndə vətəndaş müharibəsi davam edir. Rusiya siyasəti barəsində konfrans demək olar ki, razılığa gəlmişdir.

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

Rəisi-vükəlanın [Baş nazirin] Maliyyə naziri tərəfindən göndərilən təhriren [yazılı] istefası barəsindəki məruzəsindən sonra qət edilmişdir:

Maliyyə naziri vəzifəsini müvəqqəti olaraq Dövlət Müfəttiş Əliğa Həsənzadəyə mühavvəl [həvalə] etməli.

NƏZARƏTLƏRDƏ**Məsəi Nəzarətində**

- Baş Fabriçni müfəttiş Məsəi Nəzarətində [Əmək Nazirliyində] müraciətən məlum etmişdir ki, Azərbaycan Kazonnyaya Palatası [Xəzinə Palatası] müdirinin məruzəsinə görə, xəzinəyə axır vaxtlar marka vergisi zəif daxil olmuşdur. Müfəttiş Nəzarətdə rica etmişdir ki, hökumət dairələrində işbu məsələ ciddi surətdə nəzərə alınmalıdır.

- Maliyyə Nəzarəti dəftərxanası Məsəi Nəzarətində məlum etmişdir ki, 21 mart saat 11-də Ədliyyə Nəzarətində [Vorontsovski nömrə 19] məvəcibləri artıracaq komisyonen iclası vəqə olacaqdır.

- Baş Fabriçni müfəttiş Məsəi Nəzarətində məlum etmişdir ki, Məclisi-Məbusən əzəsinin [üzvlərinin] verdikləri məlumat görə, Mirbabayev mədənlərinde fəhlələrlə fəna müəmilədə [raftarda] bulunmaqla vaxtı-vaxtında məvacibləri verilməyirmiş. Şimdi kiçik müfəttiş təhqiqəti sayəsində təhqiq edilmişdir ki, fəhlələrin məvacibləri vaxtı-vaxtında verilməmişdir. Bu müfəttiş tərəfindən mədən müdiriyyətinə lazimi tədəbir [tədbirlər görülməsi] təklif edilmişdir.

- Nobel Qardaşları fəhlələrinin tətili haqqında Baş müfəttiş Məsəi Nəzarətində böylə məlumat vermişdir:

Martın 18-də turba zavodu fəhlələri 110 nəfər işə başlamışlar. Memar, xərratlar da 76 nəfərdir, işə başlamamışlardır. Çorniqoroddaki mədənlər fəhlələri bir makinə emalatxana fəhlələrindən başqa həpsi işə başlamışlardır. Balaxanıda tətill davam edirdi. 18 martda tətill edənlərin ümumi hesabı 1000 nəfərdir. Başqa firmalarda iş qayda üzrə getmişdir. Şimdiki məlumata görə, fəhlələrə məvacib verildiyindən işə başlanılmışdır.

MƏTBUA T

Xəzər Müstəhlikin İttifaqi “Kooperatsiya” tərəfindən nəşr edilmiş üzrə mətbuat sırasına “Zəhmət həyatı” nam [adlı] həftə-lik bir məcmuə dəxi daxil olmuşdur. Bu məcmuə birinci nömrəsindən baş məqaləsində məqsədini bəyanla deyir ki:

“«Zəhmət həyatı» məcmuəsinin ümdə məqsədi kooperat-siyanın müsəlmanlar arasında intişar tapması [yayılması] olacaqdır.”

Sən zamanlar təqəzəyi-zəmanəyə [zəmanənin ehtiyaclarına] görə Bakı türk-islam camaatı arasında dəxi bu fikrin rəvac tapdığıni, fəqət kooperativ hərəkətinə ətraflıca anlaşıx xadim-lərimiz əz olduğundan kooperativ cəmiyyətlərinə adi bir baqqal dükəni kimi baxılaraq, cəmiyyət başına ancaq mənfəət axtaranlar keçərək ali məqsədi unudurlar. Bu səbəbdən də müsəlman koope-rativləri cəmiyyətləri və dükənlərinin həpsi bağlanır. Ona görə:

“Biz məcmuədə böylə cəmiyyətləri idarə etməyə fəal və doğru adamlar hazırlamaq üçün kooperatsiyaya dair lazimi məlumat verəcəyiz.”

Məcmuanin məzkur [deyilən] nömrəsində kooperativ cəmiyyətinin tarixinə və fəaliyyətinə aid məqalələr, müsahibələr, Bakı və ətrafındakı kooperativlər haqqında bəzi məlumat dərc edilmişdir.

Müstəhlikin [istehlak] cəmiyyətlərinin həyatı-iqtisadiyyə, ictimaiyyə və hətta siyasıyyədə tutduğu mühüm mövqeyi camaatımıza anlatmaq və bu kimi gözəl fikrə rəvac vermək uğrun-də təşəbbüsə girişən yeni rəfiqimizə müvəffəqiyyətlər dilərik.

Azərbaycan Məclisi-Məbusanında

“Biri əməli, yəni praktik cəhəti...”: qəzetdə “əməli” yerinə “elmi” getmişdir.

BAKI XƏBƏRLƏRİ**Fəhlə həyatından**

18 mart tarixində saat 2-də mədənlər mərkəzi “Müsəvat” idarəsində təşəkkül etmiş işçilər müşavirəsi iclasında müzakirə ediləcək məsələ cümləsində Parlaman rəyasəti tərəfindən yeni Kabinə təşkili Nəsi bəy cənablarına həvalə edilməsi məsələsi müzakirə[siz] bə’ində [sonrasında] Sabunçu, Ramanı, Zabrat, Balaxanı dairələri mədənlərində çalışan müsəlmən işçiləri iclası namindən [adından] “Azərbaycan” qəzetəsi vasitəsilə ümum Azərbaycan fəqərəyi-kəsibəsi vətəndaşlarımızə müraciətən zirdə mühərrar [şağəddə yazılmış] məzmunlu əzi-təbrik etmək qərarə alındı:

Məşhur millət xadimlərindən sevgili vətəndaşımız Yusifbəyli Nəsi bəy cənabı-əlilərinin məqəmi-rəyasəti işğalı [tutməsi] dolayısı ilə demokratik bir hökumət təşkil edilib də, cərəyanı-ümüri-siyasıyyəmiş böhran[ı] istiqamətə vəz edilməklə [siyasi işlərimizin gedişindəki böhran yoluna qoyulmaqla], Azərbaycan əhalisinin 97 faizini təşkil edən zəhmətkeş xalq camaatının maddi və mənəvi cəhətlərinin islah və tərəqqisinə tam mənası ilə bəzi-məsəi buyurulacağına [say göstəriləcəyinə] əmin olduğumuzdan, bütün Azərbaycan zəhmətkeş xalq camaatını təbrik edirik. Qismən qərib[ən] [yaxın vaxtlarda] Azərbaycan fəqərəyi-kəsibəsini təbrik etməkdə haqlı olduğumuzun təbəqqüq edəcəyinə [meydana çıxacağına] inanımıx möhkəmdir.

İclas sədri: Mirzəağa Kərimzadə
Katib: [Əbdürrəhim] Yusifzadə

Novruz münasibətilə

Eydi-Novruz [Novruz Bayramı] münasibətilə cümə, şənbə, bazar və bazar ertəsi günləri mətbəə və idarələrimizin tətill edəcəyini və bundan naş [bu səbəbdən] qəzetəmizin növbəti nömrəsinin çəhrəşənbə günü çıxacağıni elam edirik [bildiririk].

“Basirət”

Bu gün saat 6-da Novruz Bayramı münasibətilə “Basirət” qəzetəsinin bayram nömrəsi çıxacaqdır.

Tətill

Dün Fəhlə Konfransının qərarıadına görə bir çox müəssisələrin əmələ və xidmətçiləri tətill etmişlərdi. Bizim mətbəəimizlə bərabər, Birinci Hökumət Mətbəəsi, Nəzarətlər və bəzi sair müəssisələr tətill etmədilər.

Axtariş

Təhəri [axtariş] poliası müdiri Bakı qubernatoruna məlum edir ki, martın 14-də gəca o, şəhərin Zavəğzalni hissəsində axtariş icra edib 11 nəfər adam tövfiq etmişdir [tutmuşdur] ki, onların heç bir müyyəyin sənədləri olmayıb, ancaq qarətçərlik və bədəfkarlığa [səyünçülük və cinayətlə] məşğul imişlər.

Cərimələr

- Bakı qalabəyisinin [komendantının] binəğüzərliğı [sərəncamı] ilə Urmiyə şəhəri əhli Avetis Babəyevş Piricanıyən icazəsiz “Brauning” tapançası gəzdirməkdə müqəssir edilərək 1000 manat cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni vəzə bilmədiyi halda bir ay müddətinə həbs ediləcəkdir.

- Azərbaycan Cümhuriyyətinin Bəz ərkani-hərb [qərgəh] idarəsi rotasının fərarı əsgəri Əmir Həmzə Karbəlayi Məhəmməd oğlu İbrahim Gəncə şəhərinə göndərilən vaxta qədər Mərkəzi Həbsxanaya göndərilir.

- Dağistan məhəli Aşuqə kəndinin əhli Əbdülvədir Baba oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir edilərək 500 [manat] cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni vəzə bilmədikləri halda bir ay həbs ediləcəkdir.

- Mirquliyə Mirəli oğlu və Ağabala Ağabala oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir hesab edilərək hər birisi 1000 manat cəriməyə məhkum edilmişdir. Cəriməni vəzə bilmədikləri halda bir ay həbs ediləcəkdir.

- İbrahim Molla Mahmud oğlu icazəsiz tapança gəzdirməkdə müqəssir hesab edilərək 50[0] manat cərimə edilmişdir. Cəriməni vəzə bilməməyi halda 15 gün müddətinə həbs ediləcəkdir.

Məhbusları tövfiq etmək

Təhəri poliası müdiri Bakı qubernatoruna məlum edir ki, neçə gün bundan əqdəm [qabaq] qaçmış məhbuslardan dörd nəfəri İlyas Ələkbər oğlu, Məhəmməd Hüseyn oğlu, Süleyman Nəsrullə oğlu və Əlibala Səməd oğlu tövfiq edilmişdir [tutulmuşlar].

ERMƏNİSTANDA**Ermənilər Sülh Konfransında**

Ermənistan Hökumətinin Sülh Konfransında olan heyəti sədri Aqaronyan Parisdən böylə bir teleqraf göndərmişdir:

“Fevralın 26-da mən və Poqos Nubar paşa Sülh Konfransına öz tələbatımızı təqdim etdik. Konfransdan hələ cavab almamışıq.”

Amerikanın müavinəti

Müharibədən müəzərrir olanlara [zərər çəkənlərə] müavinət [köməklik] edən Amerika komissiyası bugünlərdə Amerikan İstanbula varən olacaqdır [gələcəkdir]. Bu komissiyə bəz nəfərdən ibarətdir. Bunlardan biri doktor Bəyjine dağılmış vilayətlərə, digəri isə Balkana azim olacaqdır [gedəcəkdir].

İANƏ

Əbdülhüseyn bəy Hacıyev cənablarından artist Mirzə Muxtar Məhəmmədov nəfina [xeyrinə] olaraq idarəmizə 50 manat ianə vüsul olmuşdur [çatmışdır].

ELANLAR**Doktor****Musa bəy Rəfiyev**

Dəxili əmrəza [xəstəliklərə] dığər olan naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Səhər saat 9-11-ə kimi. Axşam saat 5-7-yə kimi. Ünvən: Armysanski, nömrə 15. Telefon 16-80.

b-37

Petroqraddan gəlmiş **doktor İshaq Avetisovş Atayans** (professor Mixaylovun müavinı) mamalıq, qadın və urologiya naxoşlu-

ğuna mübtəla olanları qəbul etməyə başlamışdır. (Bövl [idrar] yolu azarını, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çəhrəşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir.

Ünvən: Kolyubakinski küçədə Parapetin küncündə ev nömrə 26.
5708 2-41

Dij həkimi**İ. S. Tarşteynbaum**

Qəbul edir saat 9-2, saat 4-7.

Dişlərgə müalicə edir, ağrısız çıxarır, sadə və qızıl süni dişlər qayırır.

Sisyanovski küçədə 41 nömrəli evdə (Çadrovı küçənin küncündə, Quba meydanı yanında). Telefon nömrə 22-07.

2669 22-07

Dij həkimi**S. M. Hamburq**

Nikolayevski küçədə nömrə 29, Parlaman qarşısında. Telefon 5-96. Dişlərgə və ağıza müalicə edir. Kaucuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırır. Dişləri və tükrləri ağrısız çıxarır. Qızıl işləyir.

Qəbul edir səhər saat 9-dan 2-ya kimi; axşam saat 4-dan 7-ya kimi.

Arvad həkimi**Y. A. Qirışqori**

Knyaz Kropotkin namına olan sabiq Xarkov uşaq xəstəxa-nasının müdirinin müavini daxiliyyə və uşaq xəstəliklərini qəbul edir hər gün səhər saat 11-dən 1-ədək, axşam saat 4-dən 7-yədək. Cümə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir. Ünvən: Spasski küçə nömrə 33, Kamenisti küçənin küncündə.

5701 12-4

Arvad dij həkimi**M. S. İdaşkina**

Naxoşları qəbul edir səhər saat 9-dan axşam saat 6-ya kimi. Ünvən: Nikolayevski küçədə 25 nömrəli evdə. Telefon 32-41.

2629

Azərbaycan**müftüsü və şeyxülislam**

Bayram görüşünü Bakı Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin rautunda [tən-tənəli ziyafətində] 22 mart[da] qəbul edəcəkdir.

T-72

Elan

Salyan Ünas [Qızlar] Məktəbi-ibtidaisi üçün 2 türk müə-liməsi lazımdır. Xahiş edən xanımlar Maarif Nəzarətinə müraciət etməlidirlər.

T-65

Hökumət Teatrosunda**Axşam tamaşası**

Düşənbə [bazar ertəsi] günü mart ayının 24-də

“Qonaət” müstəhlik cəmiyyəti tərəfindən həman cəmiyyətin Maarif şöbəsinin nəfina [xeyrinə] olaraq

mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır

“Arşın mal alan”

2-ci pərdəsi

Əsər: Üzeyir bəy Hacıbəyov
Həmin pərdədə İştirak edirlər:

Sultan bəyin rolunu məşhur komik Mirzəağa Əliyev və Əsgərin rolunu Sarabski ifadəəcəkdir.

Diriqr: Müslüm bəy Maqomədiyev.

Rus dilində operetta

“Geysa”

3 pərdədə

İştirak edənlər: Qukasov, Starostina, Berezin, Yelenin, Ard və qeyriləri.

Axırınıc pərdədə maraqlı divertisment və rəqslər (balet).

Tamaşa başlanacaqdır axşam saat 8-in yar